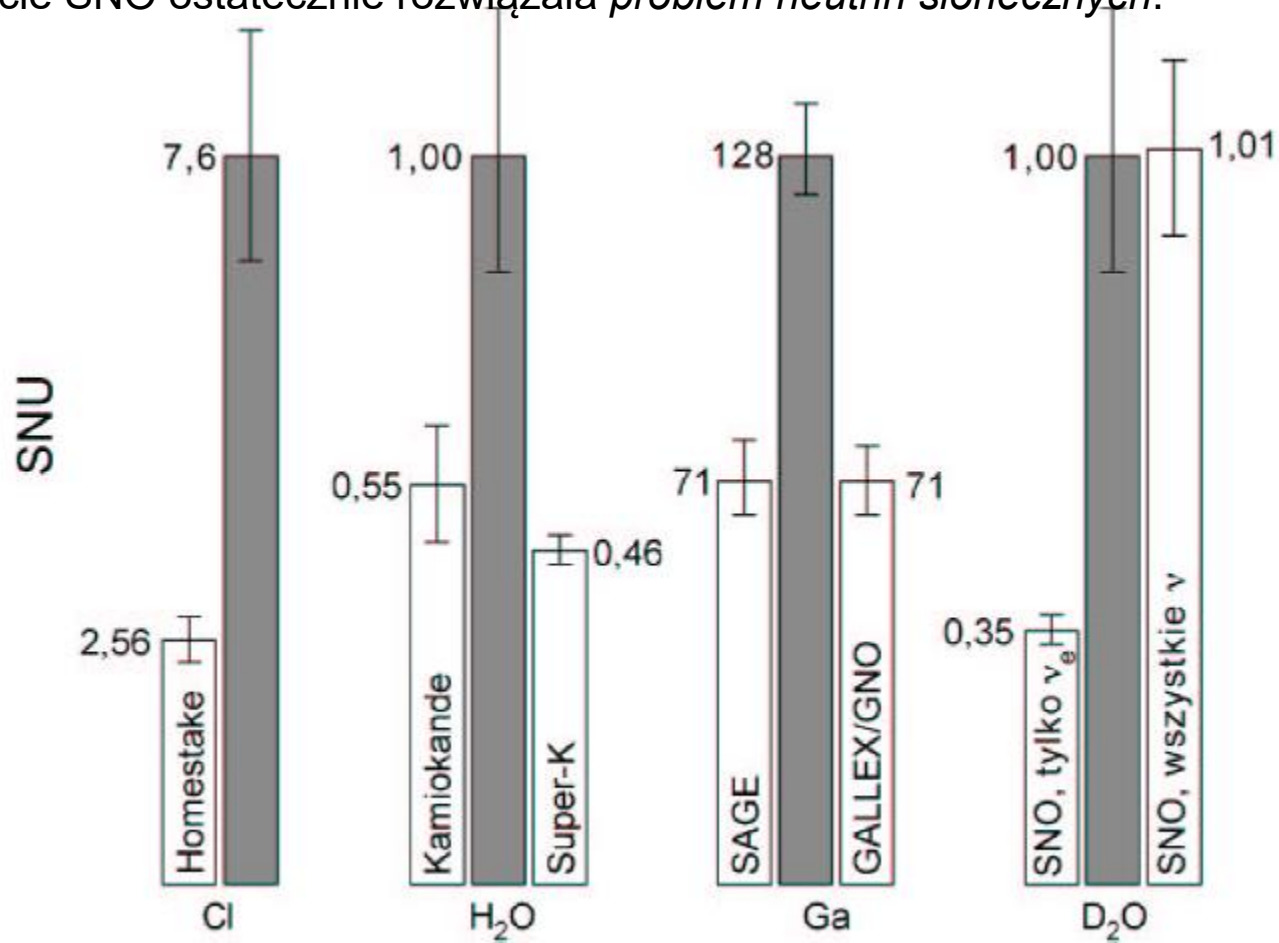

Porównanie pomiarów strumienia neutrin słonecznych w eksperymencie chlorowym, dwóch eksperymentach galowych (SAGE i GALLEX/GNO), dwóch eksperymentach wodnych Czerenkowa (Kamiokande i SuperKamiokande) oraz eksperymentu SNO z ciężką wodą, z przewidywaniami teoretycznymi Bahcalla i in.

Wysokość słupków ilustrujących przewidywania teoretyczne jest taka sama, aby ułatwić porównania z doświadczeniami. Rejestracja neutrin o wszystkich zapachach w eksperymencie SNO ostatecznie rozwiązała *problem neutrin słonecznych*.

Christensen-Dalsgaard,
Stellar Structure and Evolution, Rozdział 11.5

Tadeusz Jarzębowski, Astronomia neutrinowa
Urania - Postępy Astronomii nr 2/2003

John N. Bahcall, How the Sun shines
<http://arxiv.org/pdf/astro-ph/0009259v3.pdf>

STANDARDOWY MODEL SŁOŃCA

model o masie $1 M_{\odot}$ wyewoluowany do wieku Słońca o słonecznych wartościach L , R , Z/X

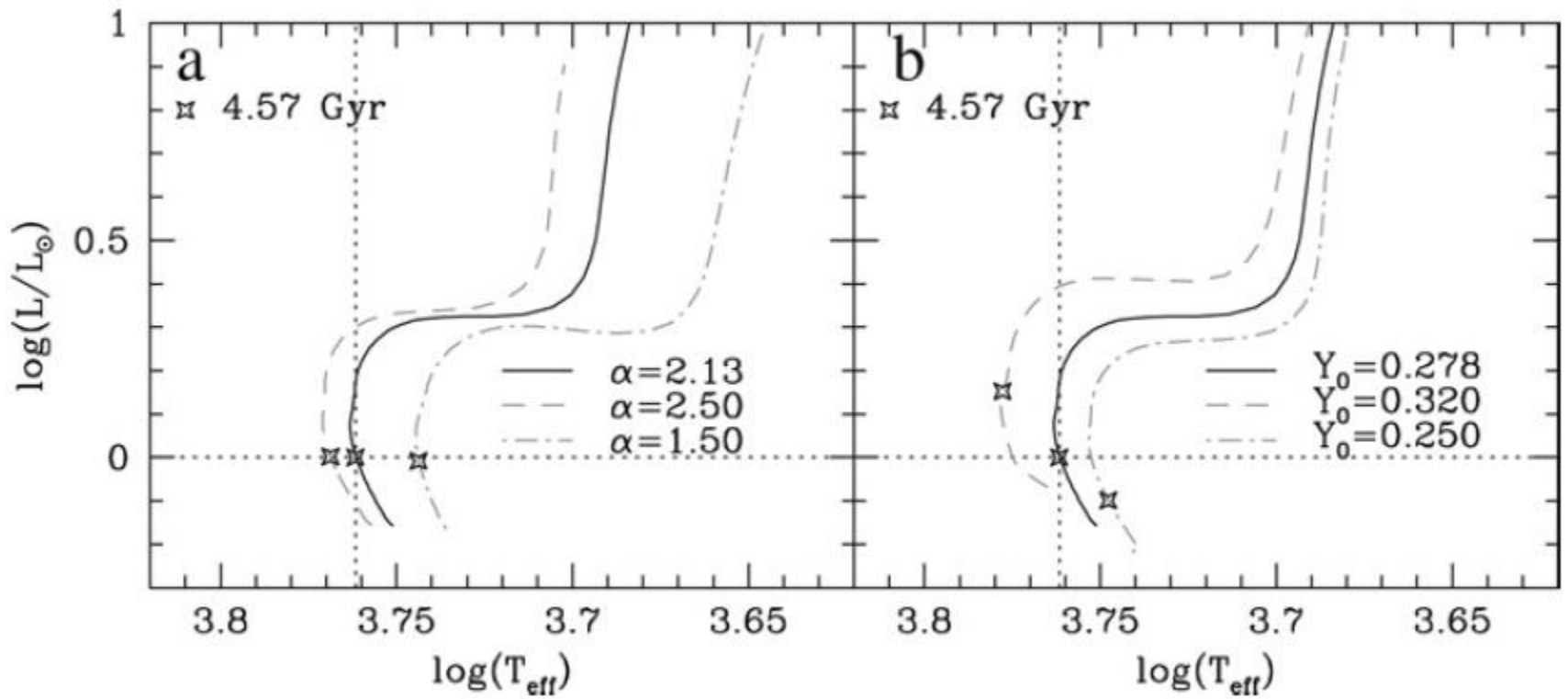
Table 1
Global parameters of the Sun

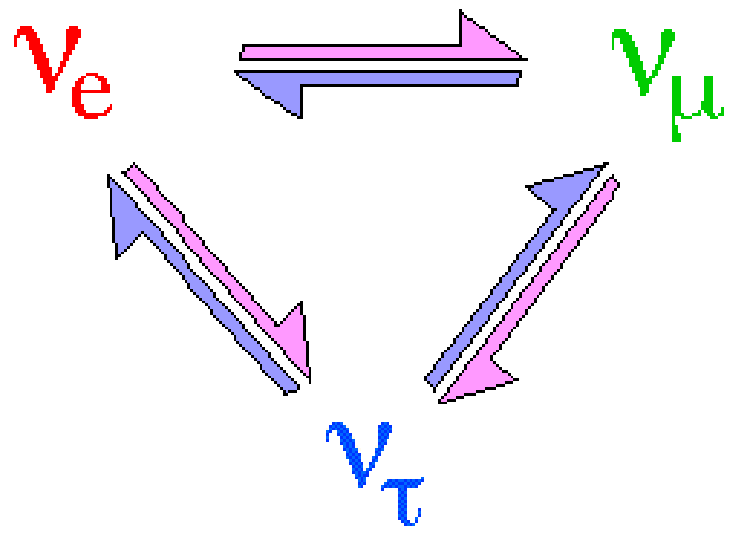
Quantity	Estimate	Reference
Mass ($M_{\odot}$) ^a	$1.98892(1 \pm 0.00013) \times 10^{33}$ g	Cohen and Taylor (1987)
Radius ($R_{\odot}$) ^b	$6.9599(1 \pm 0.0001) \times 10^{10}$ cm	Allen (1973)
Luminosity ($L_{\odot}$)	$3.8418(1 \pm 0.004) \times 10^{33}$ ergs s ⁻¹	Fröhlich and Lean (1998), Bahcall et al. (1995)
Age	$4.57(1 \pm 0.0044) \times 10^9$ yr	Bahcall et al. (1995)

^a Derived from the values of G and $GM_{\odot}$.

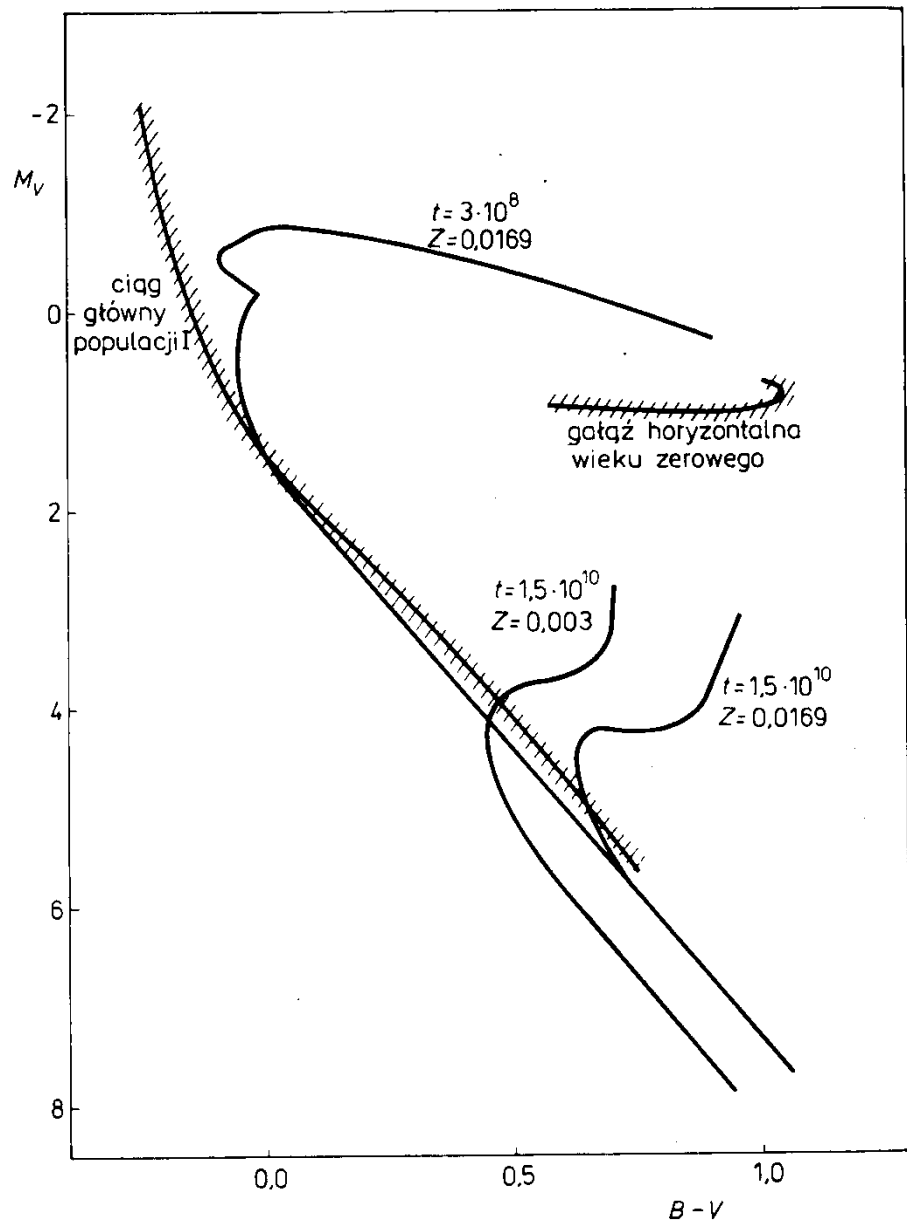
^b See Schou et al. (1997), Antia (1998) and Brown and Christensen-Dalsgaard (1998) for a more recent discussion about the exact value of the solar radius.

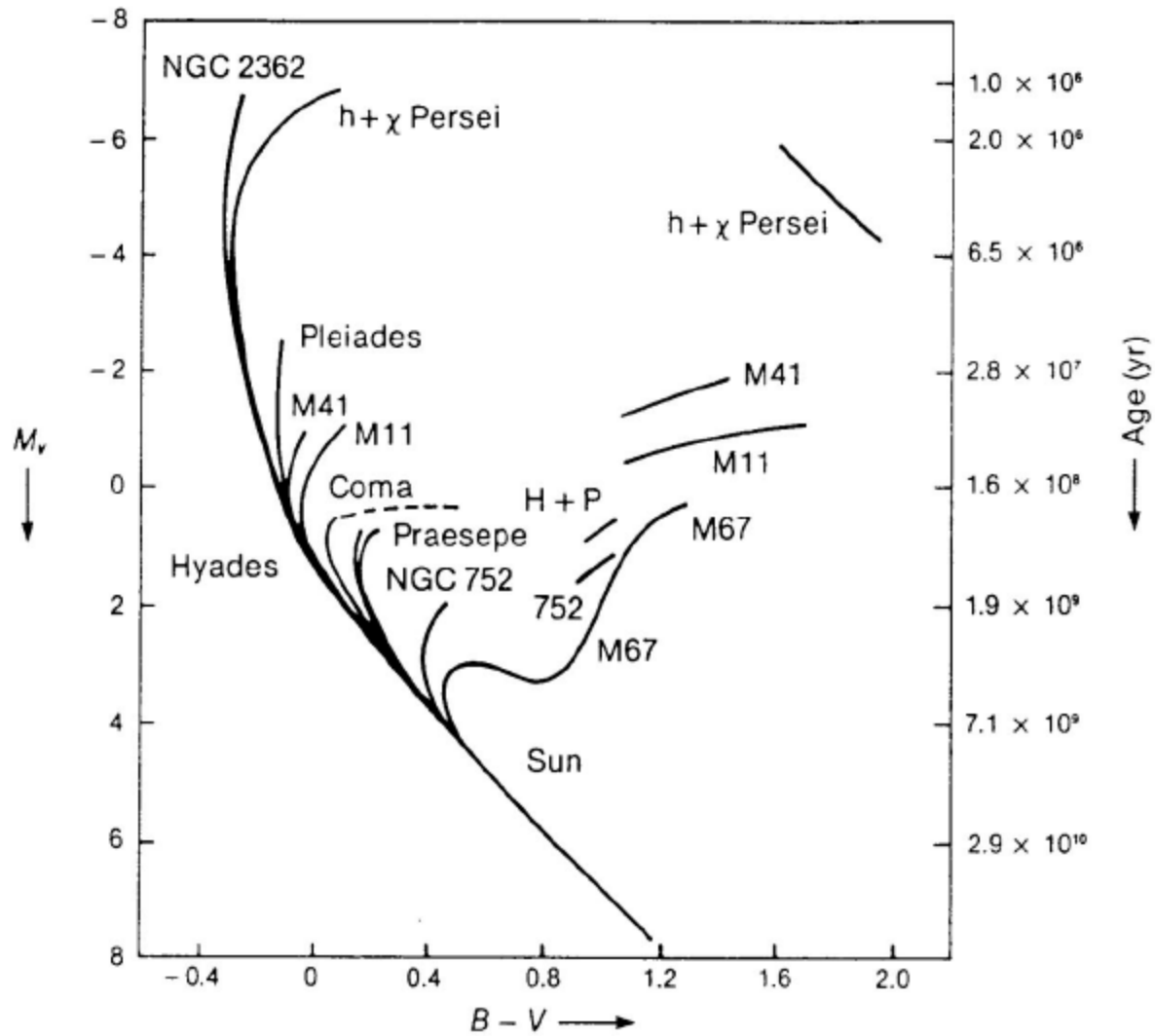
wolne parametry: Y, α_{MLT}

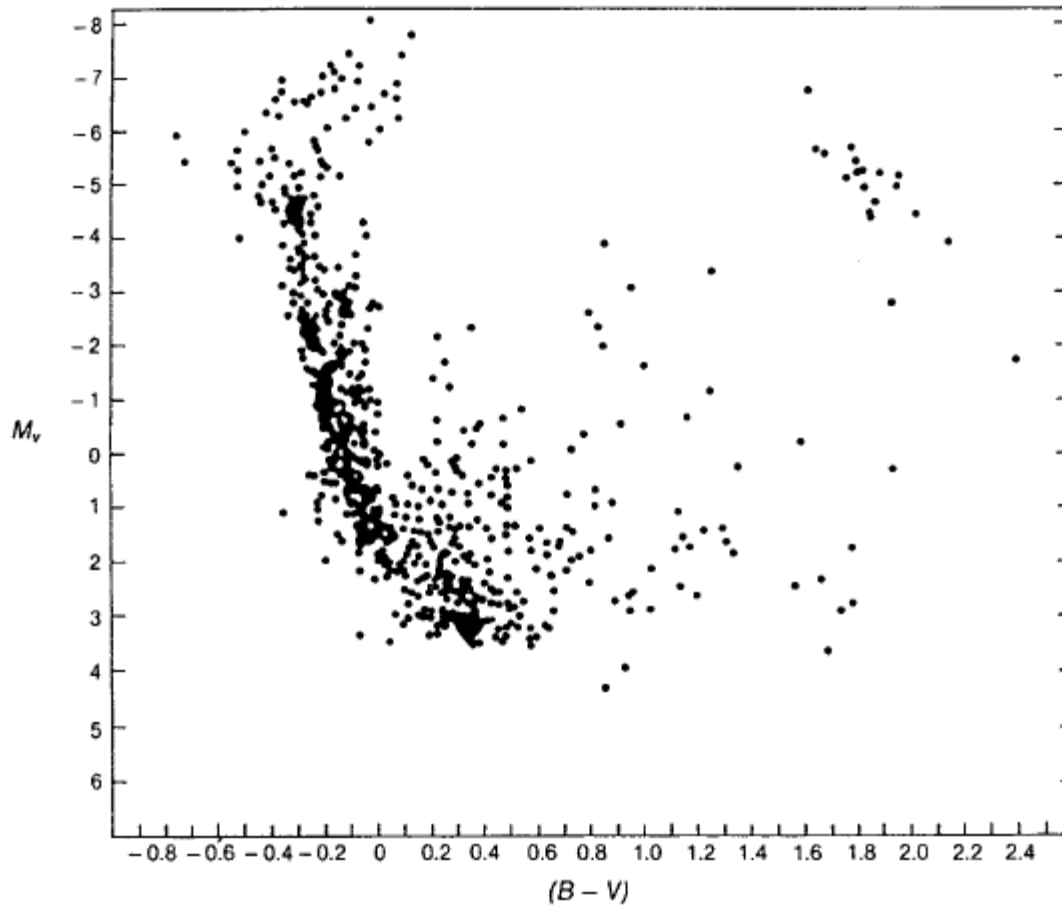

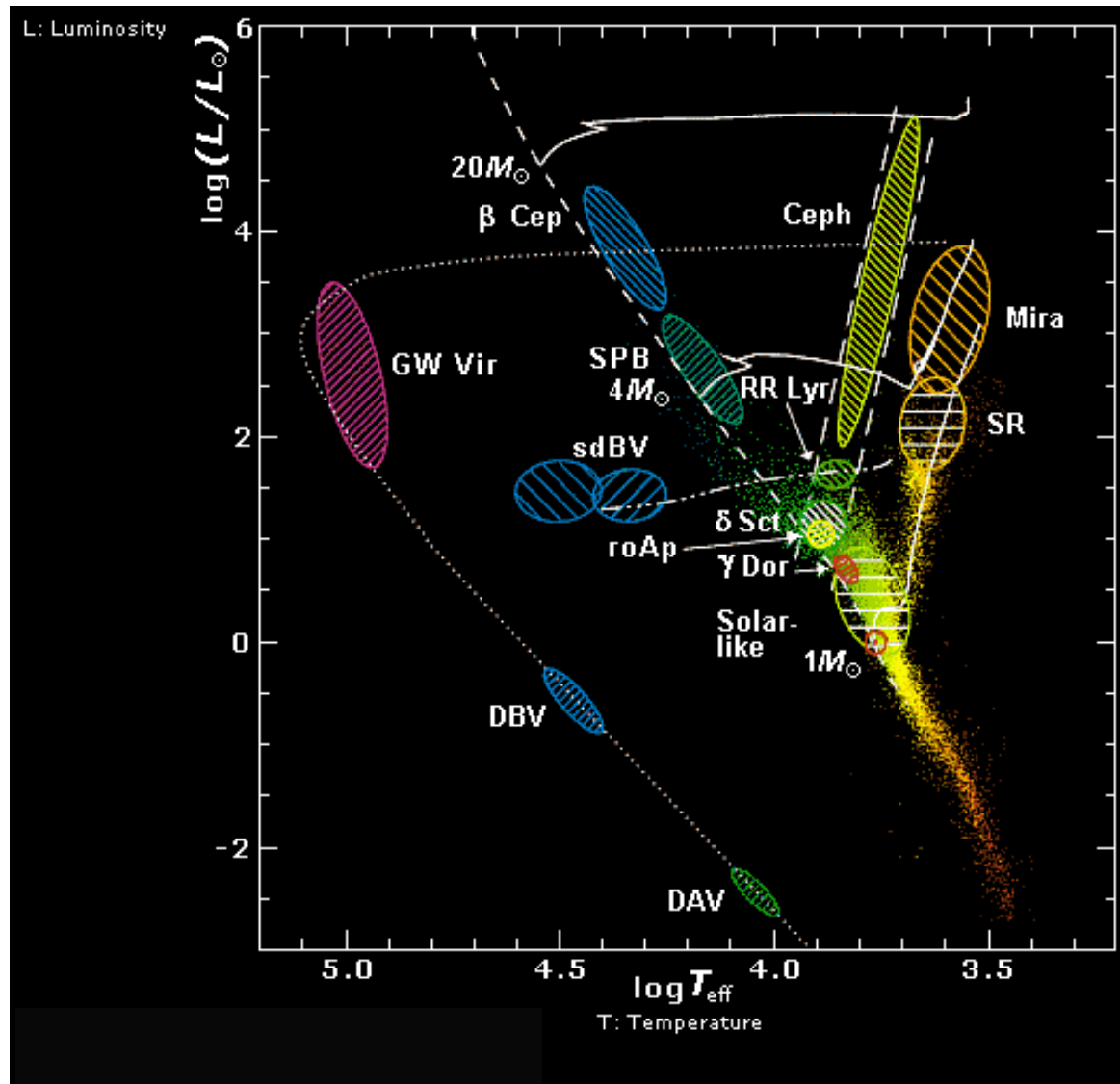

h+ χ Persei

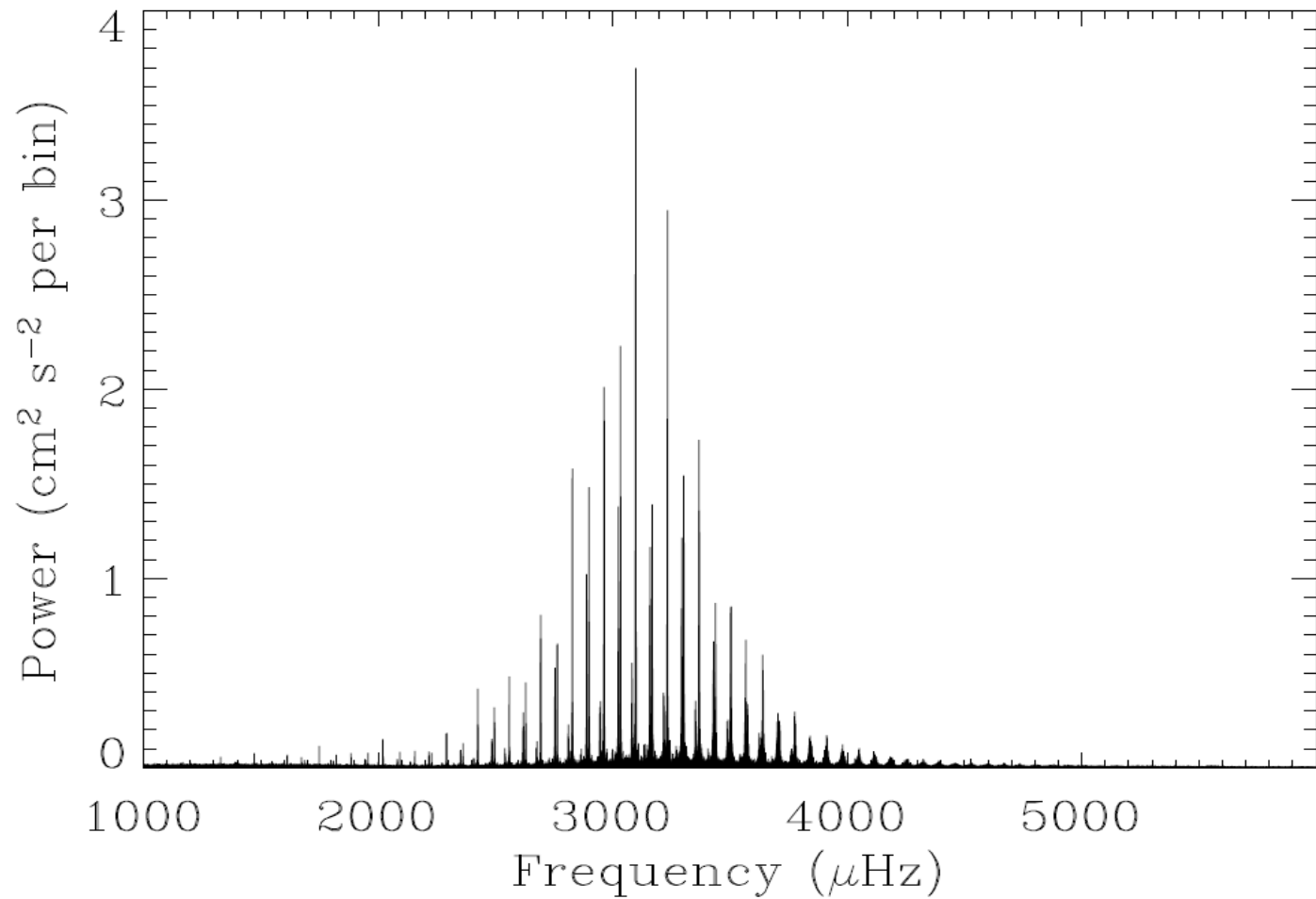
Obszary niestabilności pulsacyjnej na diagramie Hertzsprunga-Russella

TYPY GWIAZD PULSUJĄCYCH

TYP	M/M _☉	logT _{eff}	P	mody pulsacji
Cepheids	4-14	3.7-3.9	1-80 d	rad, nierad?
RR Lyr	0.5-0.7	3.8-3.9	0.1-1.2 d	rad, nierad?
Miry	2-3?	3.3-3.5	80-1500 d	radialne
δ Sct, SX Phe	1.5-2.8	3.8-3.9	0.01-0.3 d	p, g, niskie n
γ Dor	~1.5	3.8-3.85	0.3-1.5 d	g, n>>1
roAp	1.8-2	~3.9	6-15 min	p, n>>1
SPB	3-7	4.1-4.3	0.5-4 d	g, n>>1
β Cep	8-16	4.35-4.5	0.07-0.3 d	p, g
solar type	~1	3.7-3.8	5-16 min	p, n>>1
ZZ Cet (DAV)	0.4-0.8	4.05-4.1	1-15 min	g
V777 Her (DBV)	~0.6	4.33-4.4	1-15 min	g, n>>1
GW Vir(DOV+PNNV)	0.6	4.8-5.2	5-33 min	g, n>>1
V361 Hya (sdB)	<0.5	4.45-4.6	80-600 s	p, low n
V1093 Her (sdB)	<0.5	4.4-4.48	45min- 2h	g, n>>1
sdOv	0.5	4.6 – 5.0	60-160 s	g, n>>1
Hybrid pulsators, np. typ β Cep/SPB				

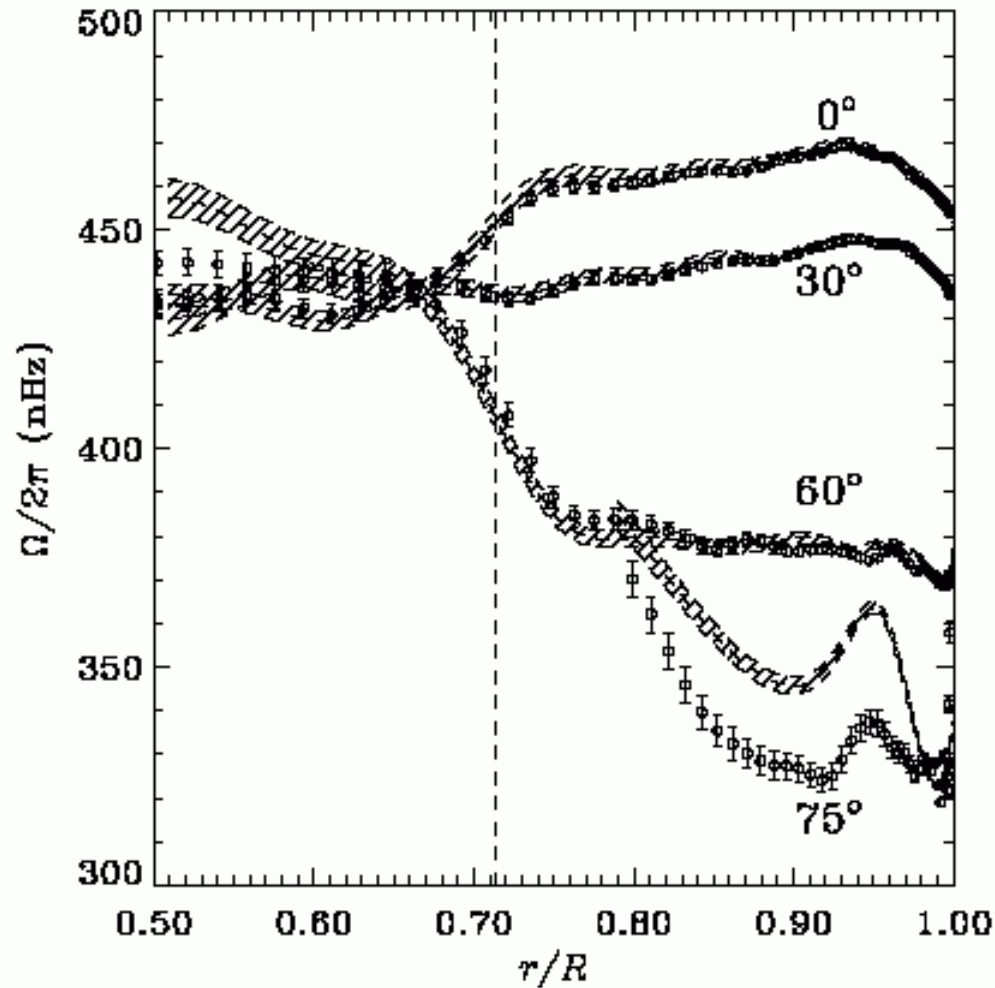
Periodogram dla Słońca z pomiarów prędkości radialnych (eksperyment BiSON)

Czego dowiedzieliśmy z heliosejsmologii ?

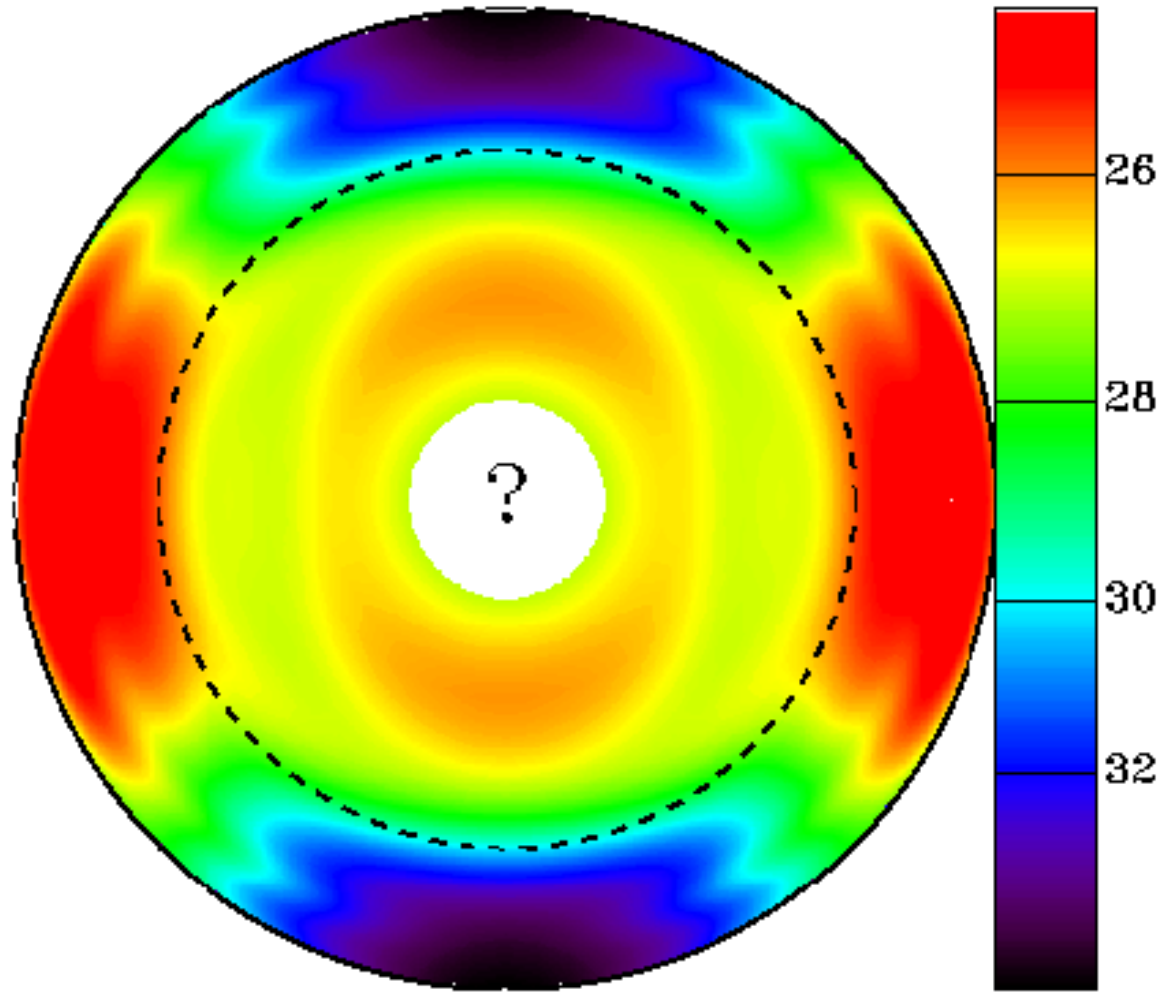
- **Wiek**
- **Głębokość warstwy konwektywnej**
- **Test tablic nieprzezroczystości, równania stanu**
  - **Obfitość helu**
  - **Profil rotacyjny, $\Omega(r,\theta)$**

Rotacja Słońca w funkcji r , i zaznaczonymi szerokościami heliograficznymi, z danych MDI

Rotacja Słońca

Z równości:

$$P\sqrt{\rho/\rho_{\odot}} = Q$$

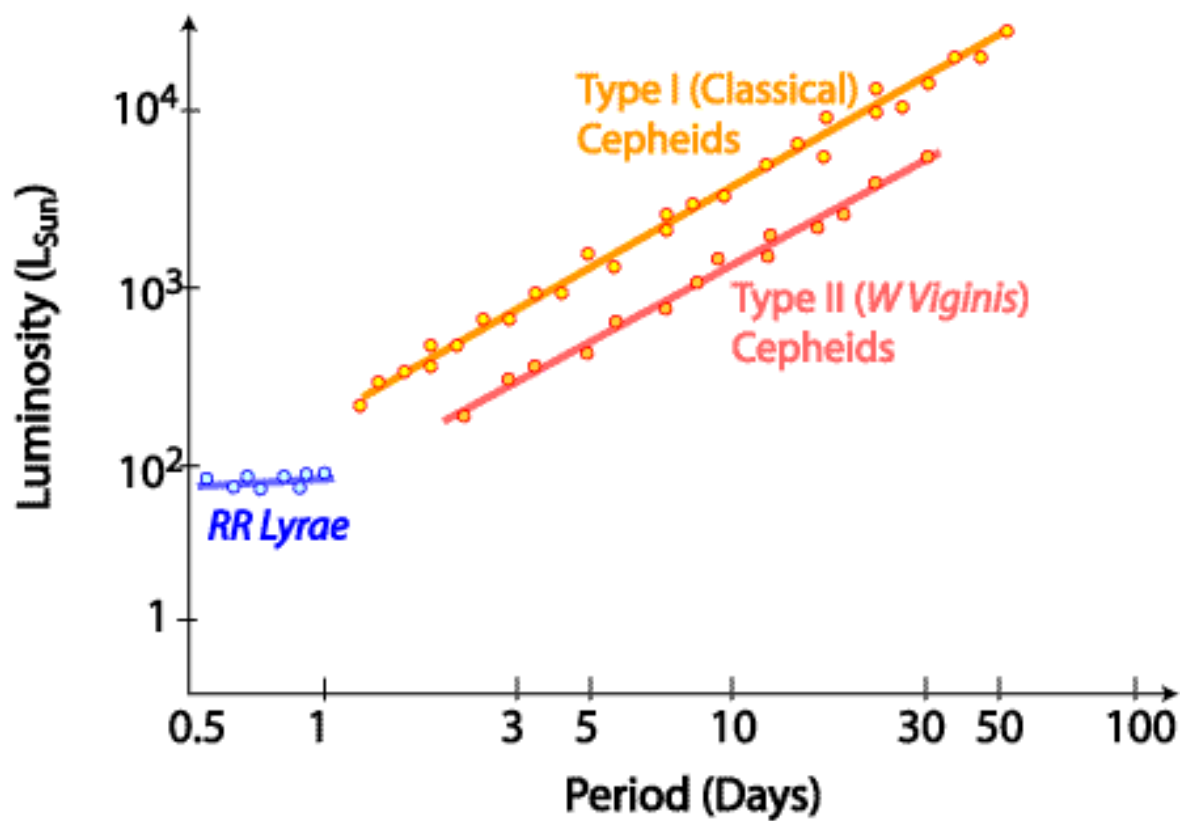
wynika zależność **okres - jasność - barwa**:

$$M_{\text{bol}} - M_{\text{bol}\odot} = -3.33 \log P + 3.33 \log Q - 10 \log T_{\text{eff}}/T_{\text{eff}\odot} + 5 \log g/g_{\odot}$$

lub

$$M_{\text{bol}} - M_{\text{bol}\odot} = -3.33 \log P + 3.33 \log Q - 10 \log T_{\text{eff}}/T_{\text{eff}\odot} - 1.67 \log M/M_{\odot}$$

PERIOD - LUMINOSITY RELATIONSHIP

Period - Luminosity Relationship

